

Формування екологічних ризиків в органічних агроценозах за впливу агрокліматичних чинників

Доцільність переходу аграрного сектору на органічне виробництво ґрунтується на необхідності мінімізації екологічних ризиків, що виникають внаслідок впливу агрокліматичних чинників на агроценози сільськогосподарських культур. Органічне землеробство більше, ніж традиційне, піддається впливу метеорологічних умов. Особливої небезпеки зміна кліматичних показників набуває в період переходу від традиційної до екобезпечної органічної системи землеробства.

Різкі коливання агрометеорологічних показників проявляють адаптивний потенціал як культурних рослин, так і сеgetальної рослинності. Адаптаційні можливості різних видів рослин неоднакові. Такі дослідження підтверджені низкою наукових праць вчених Інституту агроекології і природокористування НААН [1, 2, 3], проведених упродовж 2014–2016 рр. на базі Сквирської дослідної станції органічного виробництва ІАП НААН в умовах Правобережного Лісостепу.

Дослідження показали, що формування кількісно-видового складу сеgetальної рослинності в посівах сої упродовж вегетації визначається, головним чином, метеорологічними показниками, а саме температурою повітря і вологістю ґрунту, як абіотичними чинниками впливу на агроценози. За зниження кількості опадів та стійкого підвищення середньодобової температури, збільшувалася кількість однорічних дводольних родини Тонконогових (до 46%) і зменшувалася кількість дводольних родини Амарантових (до 30%), що пояснюється біологічними особливостями даних видів. Показано, що строки висіву насіння культури можна розглядати як важливий абіотичний чинник впливу на агроценози, оскільки він, у свою чергу, безпосередньо залежить від агрокліматичних показників і впливає чистоту посівів та урожайність сільськогосподарських культур.

Отже, доведена екологічна роль абіотичних кліматичних чинників (мінливість температури повітря та нестача вологи для росту та розвитку рослин) у формуванні екологічних ризиків в агроценозах сільськогосподарських культур. Екологічними ризиками внаслідок агрокліматичних змін є: ризик підвищення забур'яненості посівів; ризик збільшення насінневого запасу бур'янів; ризик втрати продуктивності агроценозу та зниження врожаю.

1. Моклячук Л. І., Ліщук А. М., Драга М. В., Городиська І. М. та ін. Перехід від традиційної до екобезпечної органічної системи землеробства в умовах змін клімату — виклики та шляхи вирішення // Збал. природокор. — 2020. — № 2. — С.100–109.
2. Плясюк Л. Б., Городиська І. М., Тарасенко О. В. Адаптивний потенціал

сортів сої в умовах перехідного періоду до органічного землеробства // Науковій доповіді НУБіП України. — 2018. — № 3 (73). — С.8.

3. *Терновий Ю. В., Городиська І. М., Чуб А. О., Плаксюк Л. Б.* Сортів асортимент сої для органічного виробництва // Агроекол. журн. — 2018. — № 3. — С.45–51.